

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 20 065

DE APATISKA BARNENS SITUATION

Svar på remiss från stadsledningskontoret

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd avvisar skrivelsens förslag till uppdrag och åberopar i övrigt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-01-25 som sitt svar på remissen från stadsledningskontoret om de apatiska barnens situation.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Åsa Berntsson
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Stadsledningskontoret har remitterat Vantörs stadsdelsnämnd en skrivelse som innehåller ett förslag om att socialtjänsten i hela Stockholms stad ska få i uppdrag att omedelbart inleda en utredning kring varje apatiskt barn inom stadens område. Förvaltningen föreslår att nämnden avvisar uppdragsförslaget. Det ingår redan i socialtjänstens uppdrag att utan dröjsmål inleda en utredning om det finns risk för att ett barn far illa.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har utarbetats inom individ- och familjeomsorgen.

BAKGRUND

Stadsledningskontoret har remitterat Vantörs stadsdelsnämnd en skrivelse om apatiska barn. Remissen ska vara besvarad senast den 28 februari år 2006.

Skrivelsen är ställd till kommunstyrelsen och är från Lotta Edholm och Ann-Katrin Åslund, båda folkpartiet (fp). Enligt skrivelsen menar Migrationsverket att föräldrar till apatiska barn medvetet försätter och håller barn i ett apatiskt tillstånd för att förbättra sin situation i asylprocessen. I Stockholm finns det, enligt skrivelsen, runt 70 apatiska barn. Mot bakgrund av detta föreslås att socialtjänsten i hela Stockholms stad får i uppdrag att omedelbart inleda en utredning kring varje apatiskt barn inom stadens område. Om det skulle komma fram att föräldrarna misshandlar sina barn, framförs i skrivelsen, att barnen måste omhändertas enligt lagen (SFS 1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Enligt socialtjänstlagen ska socialtjänsten verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden. Socialtjänsten ska utan dröjsmål inleda en utredning när ett barn kan befaras fara illa. Detta gäller alla barn som vistas inom området, oavsett om barnet är flykting eller inte. Vantörs stadsdelsförvaltning ser därför inga skäl att förtydliga socialtjänstens uppdrag för en särskild grupp barn, de apatiska flyktingbarnen.

Socialtjänstens ansvar när det gäller skydd och stöd till barn och unga regleras i socialtjänstlagen (SFS 2001:453) och i stadens riktlinjer (*Barn- och ungdomsärenden Riktlinjer för handläggning och dokumentation inom individ- och familjeomsorgen* Kommunstyrelsen 2004-02-18).

Enligt socialtjänstlagen ska socialnämnden ”utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden” (11 kap. 1§). När det gäller ingripande till ett barns skydd och stöd lyfter lagen särskilt fram att utredningen ska ”bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Den skall inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet. Utredningen skall bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader” (11 kap. 2§). Vidare framgår av lagen att ”när åtgärder rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver” (1 kap. 2§). Landstinget med flera myndigheter vars verksamhet rör barn och ungdom, och

deras anställda, är enligt socialtjänstlagen skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd (14 kap. 1§).

I stadens riktlinjer förtydligas socialtjänstlagens regleringar. Av riktlinjerna framgår att socialtjänstens uppmärksamhet i första hand ska ”riktas till barn som löper risk att skadas till hälsa eller utveckling, dvs. barn som far illa”. Vidare framgår att ”särskilt ärenden som rör barn som misstänks fara illa i hemmet eller genom eget skadligt beteende och kan vara i behov av skydd ska handläggas med förtur.” Enligt riktlinjerna har socialtjänsten ”en ovillkorlig skyldighet att utreda misstänkta missförhållanden.” Enligt riktlinjerna ska utredning alltid inledas vid misstanke om barnmisshandel och sexualbrott och ”samråd ska omedelbart ske med lokal polismyndighet och som regel även med läkare”.

Således framgår det tydligt både av socialtjänstlagen och av stadens riktlinjer att socialtjänsten ska inleda en utredning när ett barn kan befaras fara illa. Denna utredning omfattar alltid föräldrarnas förmåga att tillgodose barnets behov. Enligt förvaltningens mening finns det därför ingen anledning att formulera ett särskilt uppdrag när det gäller de apatiska flyktingbarnen.

I skrivelsen från Lotta Edholm och Ann-Katrin Åslund framhålls att de apatiska barnen måste omhändertas enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) om det kommer fram att föräldrarna misshandlar dem. Detta menar förvaltningen inte är samstämmigt med stadens riktlinjer. Enligt riktlinjerna är det först om vårdnadshavaren inte lämnar samtycke till vårdplanen som nämnden ska ansöka hos länsrätten om vård enligt LVU.

Under de fyra senaste åren har förvaltningen utrett ett flertal flyktingbarn, varav två har varit apatiska (dvs. haft uppgivenhetsyndrom). Anmälan har kommit från landstingets flykting-BUP (landstingets barn- och ungdomspsykiatriska avdelning för flyktingbarn) mot bakgrund av att landstingets personal har uppmärksammat att föräldrarna verkar vara i behov av stöd för att kunna ta hand om sina barn. I inget av dessa ärenden har förvaltningen sett ett behov av ett tydligare reglerat uppdrag. Förvaltningen har inte heller sett några skäl till att ändra ordningen med att i första hand söka ett samtycke till vårdplanen från vårdnadshavaren/na. Socialtjänstens insatser bör, och ska enligt socialtjänstlagens inledningsparagraf, bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Förvaltningen föreslår att nämnden i sitt svar till stadsledningskontoret avvisar skrivelsens uppdragsförslag och i övrigt åberopar förvaltningen tjänsteutlåtande.

BILAGOR

1. Skrivelse till kommunstyrelsen från Lotta Edholm (fp) och Ann-Katrin Åslund (fp)